

SIGNERAD LEDARE

Låt oss börja med något roligt. Nämligen A-laget 1978-79. Med 2 duktiga uppsaliensare, 4 märkbara skärpningar plus 2 veteraner bör vi sprida skräck i div II. Men låt oss för Guds skull tala tyst om avancemang och annat för i år är det allvar! Dom som ska göra't det här året är Erik Diderholm, Allan Bruce, Ingvar Carlsson, Pavel Lacko, Torvald Larsson, Hans-Åke Cedersund, Henryk Dolata och Peter Korning. Som bra reserv har vi Torbjörn Carlsson. Han har iallafall över 2000.

I år får vi vidkännas lite spelarförluster. Vilka dom blir och hur omfattande det kommer att bli är inte klart än, men att B-, C-, D- och E-laget blir försvagade vågar jag förutse. Om B-laget hamnar i smålandsserien kan förstås mycket hända. C-laget har en viss förmåga att vinna avgörande matcher. Det kommer att behövas i div III. D-laget kommer att få minst lika svårt i div IV som fjol och E-laget kommer att få ökade svårigheter att få ihop lag. Ja, det var pessimistiska tongångar. Hoppas jag får fel.

En av orsakerna till min pessimism är juniorerna relativa stagnation. Bortsett från en skärpning i SM förstås. Junior-DM borde väl vara vikt för LASSare, eller hur?! Ett lysande förslag finns dock framlagt signerat Ove Nilson. Varje lovande junior skulle få en senior som fadder. Faddern skulle exempelvis kunna spela igenom juniorens partier och försöka rätta till eventuella felaktigheter. Hur många seniorer är beredda att ställa upp och hur många juniorer är beredda att satsa lite?

LASS-meddelande. Hur kommer LASS-meddelande att se ut i en framtid? Vårt förslag är följande:

Först och främst 3 stora nummer på cirka 30-40 sidor med mycket schack och olika artiklar. Ungefär som detta nummer och det förra. De skulle komma ut efter höst- respektive vårsäsongen plus ett SM-specialnummer. Redaktionsansvaret tar Pavel och jag tills vidare. Dessutom skulle det komma ut 7 lagmatchspecialare innehållande samtliga partier från A- och B-lagsmatcherna plus lite ringsidesnack. Snacket tror jag Torvald kan snickra ihop. Vi behöver däremot någon som kan skriva ut det hela. Upplagan ska vara liten och vara utdelningsklar till fredagspartiet.

Det hela förutsätter att vi börjar med karbonpapper på lagmatcherna. Det kan ju vara lika bra att vänja sig. I div I måste man ju ha det iallafall. Kan vi också använda karbonpapper i KM också har äntligen Torvald fått det material han så länge saknat för sina ÖC-krönikor.

Är det sedan för optimistiskt att tänka sig att vi träffas efter varje lagmatch, förslagsvis på tisdagen 9 dagar efter lagmatchen, för kritisk granskning av varandras partier?!

Hans-Åke Cedersund

Av tidsbrist måste referatet från Limhamn Open utgå men på mångas begäran följer här kommentarerna till partiet Hans-Åke Cedersund - Göran Rörvall Uppsala ASS rond 4:

Det möter naturligtvis på svårigheter att kommentera ett parti av det här slaget. Detta parti, liksom för övrigt det första och det andra där jag också mötte bättre motstånd och vann, kännetecknas mer av kamp och uthållighet än av långa publikfriande kombinationer. Betänketiden, den gamla allsvenskans med 40 på 2 timmar och resten på en halv timma, tillåter inga djupare tank. Det kan till och med vara vanskligt att komma i tidsnöd vid 40 drag. Nästa tidskontroll följer ju strax därpå. Vidare ställer den stora skillnaden i känd och förmodad spelstyrka (rankingtal) speciella krav vilket också framgår i partiet.

Därför väljer jag att beskriva partiet mer ur ett psykologiskt perspektiv och att hoppa över de djupa varianterna som ingen av oss ändå var inne på.

Med inte så lite tur hade jag alltså fått ihop 2.5 på 3 ronder och skulle nu möta sverigetvåan 1976: Göran Rörvall. Det borde rimligtvis gå ganska fort och det såg så ut också till en början. Föga anade vi att vi skulle hålla på tiden ut!

Varianten som jag kan ganska bra som svart är mer svårspelad som vit och jag fick förbruka allt för mycket tid på de 15 första dragen (över en timma). Göran däremot tillbringade större delen av spelöppningen långt från brädet och hoppade elegant in i hagen för ett blyxtbesök vid vårt bräde, utförde sitt drag och försvann lika elegant igen. Inte förrän jag gjort mitt 15 drag började han lugna ner sig. Så här började det:

1. e4 c5 2. Sf3 d3 3. d4 cd4 4. Sd4 5. Sc6 6. Sc3 a6 7. Alltid lika besvärligt att möta sin "egen" variant. Jag försöker errinra mig Karpovs vackra parti mot Poluqaevskij det där med tornmanövern Tal-a4-d4-d2 ni vet. Men vad gjorde han innan dess? 6. Le2 e5 7. Sb3 Le7 8. 00 00 9. Le3 Dc7 10. a4 Le6 11. f4 Sbd7 12. a5 ef4 Är fortfarande övertygad om att jag spelar Karpovskt, vilket var fel, men nu får jag tänka fritt. Varför slår Karpov tillbaks med tornet eller löparen? Jag känner hur ansiktsfärgen höjs allteftersom minuterna tickar

iväg. Jag beslutar mig för att sikta in mig på att hålla hans d-bonde på mattan. Alltså löparen. Att Karpov stänker in löparen på b6 efter Ba5 ligger långt borta för mig. 13. Lf4: Se5 14. Kh1 Tac8 Oj, så vackert svart's pjäser flyter fram. Inga överilade handlingar förrän allt står på plats. 15. Sd4 Sg6(?) Hoppsan! Det draget var inte bra. Jag satt och var rädd för inhopp på c4 i någon form. Nu får jag lite andrum. 16. Lg3 Tfe8 17. Lf3 Riktat mot d-bonden. 17.- b5 Djärvt! Nu blir också hans a-bonde svag. 18. ab6: Db6: 19. Sa4! Db8 20. b3 Sd7 Svart sitter allt mer obekvämt i sin stol. Han skruvar oroligt på sig. Nu kan jag spela Se6: följt av Lg4. Men lägger jag in Le2 hotar jag Se6: följt av Lc4 och Dg4. Svart ser allt detta och tar till taktiska motmedel. 21. Le2 Lf6 22. La6: Ld4: 23. Lc8: Lal: 24. Ld7: Ld7: 25. Dal: Te4: 26. Sc5 Oj, oj, oj. Nu börjar jag bli varm i kläderna. Hur ska svart klara sig efter Te7 27. Td1. 26. - Te2! 27. Dd1 På Sd7: kommer förstås Db7. Möjligen var Da6 bättre men det såg jag inte i brådskan. 27. - Lg4 28. Dd5 Och här bjöd jag remi för första gången. 28. - De8 29. Sb7 Ld7 Nu känner jag hur snaran läggs tillrätta på halsen. Mot Lc6 finns intet försvar. Det är bara att hoppas att det inte är så farligt. 30. Sd6: Lc6 31. Df7:+ Df7: 32. Tf7: Inte roligt att acceptera schackar på g2 men jag blir snart luttrad. 32. - Tc2: På Td2 hade följt 33. Kgl Td6: 34. Tg7: Kg7: 35. Ld6: och svart har svårt att vinna enligt Göran. 33. Kgl Tg2:+ 34. Kf1 Tb2 35. Tc7 Lg2+ 36. Kgl Lh3 37. Tb7 Tg2+ 38. Kh1 Än far jag hit.. Tvångsdragen hjälper mig över tidsnöden. 38. - Te2 39. Tb8+ Sf8 40. b4 Te6 Väl ur tidsnöden och med 30 nya friska minuter tornar nya hot upp sig. Nu hotar Tf6 och h5, h4. 41. Ta8? h5 42. Te8 Tf6 43. Tel h4 44. Se8! Tg6? Svart sätter sin lit till att för fjärde gången få schacka på g2. 45. Lh4: Här bjöd jag remi vilket avlöcs. 45.- Lg2+ 46. Kgl Lc6+ 47. Lg3 Nu börjar jag lugna ner mig, om man nu kan det med 150 i puls, och börjar inse vad som kan vara på gång. 47. - Se6 48. Sd6 Sg5 49. Tc1 Sf3+ 50. Kf2 Tf6 51. Ke3 Te6+ När nu alla avdragen är slut besinnar sig svart och bjuder i sin tur remi. 52. Td3 Ld5 53. Tc8+ Kh7 54. Tc5 Ekonomiskt drag i blix. 54.- La2 55. b5 Lh1+ 56. Kc3 Te3+ 57. Kb2 Lq6 58. b6 Sd4 59. Tc3 Te2 60. Ka3 La2 Cl.

b7 Ta2+ 62. Kb4 Tb2+ 63. Ka5! Svart förbrukar nu 4 av de 5 minuter han har kvar. 63. - Le4 64. b8D Tb8: 65. Se4: Te8 66. Sd6 Te2 67. Kb6 Tb2+ 68. Kc7 Se2 69. Tc4 Sg3: 70. hg3 Tg2 71. g4? Kg6 72. Sf5! Svårfunnet med 20 sekunder kvar. 72. - Kg5 73. Se3 och jag vann.

I femte och sjätte ronderna fick jag snabba överhalningar. Men då gjorde det inte så mycket.

Hans-Åke

200 m fjärrherrar:

Dagens sista final är: nr svensk synvinkel mycket intressant. Pär Arvidsson från Finspång tog EM-brons i Jönköping. På SM nådde inte Pär ner till sin bästa tid (2:01.22), var nästan sekunden sämre. Men till VM kommer den USA-tränade svensken säkert att vara bättre än någonsin. Till final bör han gå och sedan kan allt hända.

Världsbästaallstar:
2:00.60: Mikhail Gorelik, Sovjet; 2:00.84: Steve Gregg, USA; 2:01.02: Mike Brunner, USA; 2:01.09: Anatolij Avtuschenko, Sovjet; 2:01.46: Roger Pyttel, Östtyskland; 2:01.98: George Nagy, Kanada; 2:02.20: Pär Arvidsson, Sverige; 2:02.49: Claus Bredschneider, Kanada. — 13:e Ove Nylién, Sverige, 2:03.85.

SM I DEGERFORS

av Pavel Lacko

Det var synd att inte flera LASS-are ställde upp i årets SM. Det blev en rolig och för många spännande tävling med bra arrangemang och trevlig miljö. Idén att lägga klass II och III för sig hade också varit bra bara inte avståndet mellan spelokalerna varit så stort. Som det var nu fick man nästan aldrig träffa kompisarna som spelade på andra stället. Nöjeslivet bestod i att man ställde sig i kö till korvkiosken och berättade om dagens bořtsättningar och andra olyckor men stämningen var ändå för det mesta uppåt och schack är ju aldrig så roligt som när man spelar i SM (helst när det går bra). För LASS del brukar det som bekant gå bra. Den här gången blev av 9 deltagare 2 uppflyttade, 1 nedflyttad och bland övriga hade vi 3 pristagare.

Resultat: Mästarklassen

Henryk Dolata 4 av 11, nedflyttad

Klass I

Pavel Lacko 6,5 av 9, 1:a och uppflyttad

Torbjörn Carlsson, 6 av 8, 2:a plats

Åke Hellström, 6 av 9, 3:e plats

Hans Åke Cedersund, 4,5 av 8, delad 3:a

Börje Pettersson, 4 av 9

Klass II

Björn Alenfalk, 5 av 9

Bernhard Platau, 4,5 av 9

Klass III

Ove Nilsson, 7,5 av 8, 1:a och uppflyttad

Juniorklassen

Ove Nilsson, 4 av 8

Bernhard Platau, 4 av 8

Henryk Dolatas insats får ses mot bakgrunden av att han bodde på samma ställe som ett antal deltagare i flickklassen. Förutom detta handikapp hade han vinst mot Roxendahl i näst sista rondan men satts bort sig. Trots den härfina nedflyttningen gjorde alltså Henryk en stark insats, Exempelvis slog han Anders Wengholm och hade ett dramatiskt parti mot Borislava Borisova-Ornstein som slutade remi. Och vad sägs om följande?

Henryk Dolata - Felix Nordström, Wasa SK (2256)
(kommentarer av HD)

1.e4 Sf6 2.e5 Sd5 3.c4 Sb6 4.c5 Sd5 5. Lc4 e6 6.d4 Vanligare är 6.Sc3 Sxc3 7.dxc3 Sc6 8.Lf4 osv. 6.- b6 ett drag som inte står med i Encyklopedian, men det verkar fullt spelbart 7.cxb6 axb6 8.Sf3 Lb7 8.- La6 med idén att byta bort den dåliga löparen verkar vara bra 9.0-0 Le7 10.Sbd2 0-0 11.Tel ett positionellt drag. Vit trycker mot e6...
11.- f5 12.exf6 ...eller hur? gxf6 Sxf6 eller Lxf6 var väl också spelbart 13.Se4 Tf7 14.Lh6 Sa6 15.a3 c5 16.Tel cxd4 17.Sxd4 Vit hotar Sb5 följt av Sbd6. Det kan garderas genom 17.-Sc7 som också garderar e6. Vit har bättre bondeställning och aktivare spel, medan svart i framtiden kanske kan få ett starkt centrum. Efter partiet kom vi fram till att ställningen var oklar. Svart spelade dock 17.- f5? 18. Sxf5! gxf5 18.-Txf5 19.Dg4+ Kf7 20.Dg7+ Ke8 21.Dg8+ Lf8 (Tf8 22.Lxf8 Lxf8 23.Sd6+-) 22.Sd6+ Ke7 23.Sxf5+- 19.Lxd5

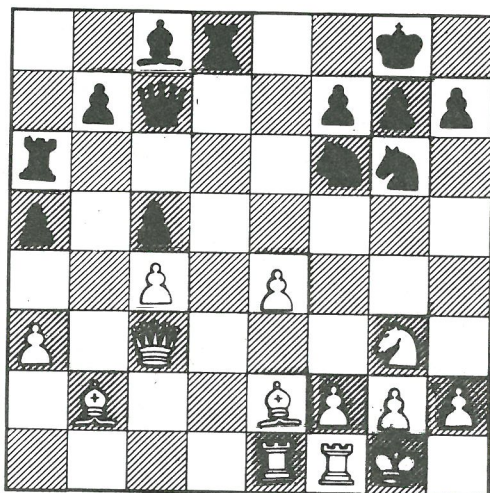
Lxd5 20.Dxd5 Sc5 20.-fxe4 21.Txe4 Ld3 (Lf6 22.Tg4+)22.Lg5
Db8 23.Tf4 De8 24.Txf7 Dxf7 25.Dxa3 med vinst 21.Sxc5 Lxc5
22.Vc3 Ta4 23.-f4 23.Lxf4 och vit vinner 23.b4 Df6 hotar på
c3 och h6. På 23.-Lxf2+ följer 24.Kxf2 Dh4+ 25.Tg3+ en ödes-
diger mellanschack. 24.Te8+ Lf8 25.Txf8* och där kom en
ödesdiger mellanmatt!

Undertecknad gick alltså igenom turneringen utan förlust
och tog sig upp i mästarklassen. Jag tänkte frångå tradi-
tionen och i stället för ett glansparti visa hur illa man
faktiskt stundtals kan spela och ändå bli mästare. Juniörer!
Läs följande så tappar ni all respekt för titlar och ranking-
tal.

Först ett parti från fjärde rondan. Vits spelöppnings-
behandling tyder på vissa brister i teoriförberedelserna.
Payel Lacko - Elmer Vendelin: 1.e4 e5 2.Sc3 inget avgörande
fel bara man vet hur man ska fortsätta 2.- d6 3.Lc4 c6 4.
Sge2 Sf6 5.0-0?? Bondebortsättning i femte draget! Knattarna
i Ryd spelar bättre. 5.- b5 6.Lb3 Ld3 såg hemskt ut.6.- b4
7.Sa4 Sxe4 . Vit fortsatte 8.f4 men hade efter Sf6 ingen
kompensation för sin centrumbonde. Hur gick partiet? Jodå,
vit vann.

Efter det här svor jag på att inte göra ett drag förrän
jag fått i mig morgonkaffet. Tyvärr hade jag ingen nytta av
detta löfte under eftermiddagsronderna. I sjunde rondan
behandlade jag öppningen katastrofalt dåligt och fick upp
följande ställning:

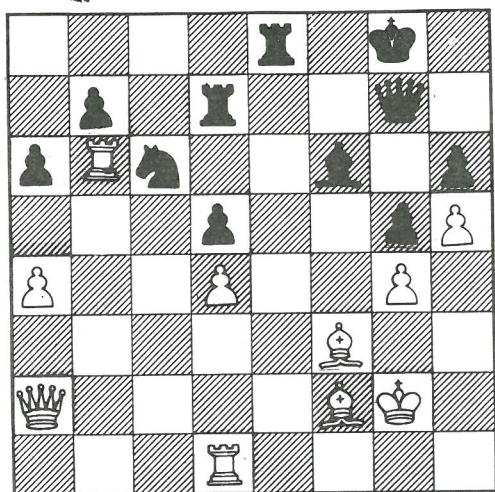

Herbert Zalitis - Pavel Lacko

Svarts ställning kändes svår. Om vit nu spelar 20.e5 Se8 21.f4 så har han en härlig angreppsställning och goda vinstchanser. I stället drog han 20.f4?? och efter Sxf4 21.e5 Sxe2+ 22.Txe2 Se8 23.Se4 Tg6! hade svart en sund merbonde och vann snabbt.

Inför sista rondan var förutsättningarna sådana att jag var tvungen att klara remi för att säkra gruppsegern medan min motståndare var tvungen att vinna för att klara sig kvar. Jag vann snabbt en bonde men började spela nonchalant och lät motståndaren få motchanser. Efter vits 32:a drag uppkom följande ställning:

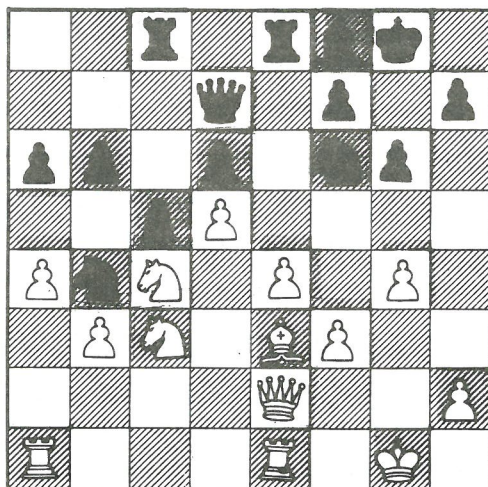

Ingvar Ekelund - Pavel Lacko

Vit har kompensation för bonden, men 32...Ted8 bör räcka för att upprätthålla jämvikten. I stället spelade jag 32...Df7?? varpå naturligtvis följde 33.Txb7! Vit får tillbaka bonden och har klart överkägset spel. Jaha, tänkte jag och försökte se det positiva i att få spela i klass I även nästa år. I alla fall drog jag 33.- Ted8 och försökte se oberörd ut. Vit tittade på brädet ett tag och drog 34.Lxd5?? Snabbt tog jag löparen 34...Dxd5+ så vit inte hann ändra sig. Ja, och med en sund merpjäs fick jag snart den remi jag så gärna ville ha. För rättvisans skull bör det påpekas att ovanstående missar är ingenting mot vad som hände i SM-gruppen i vissa partier som nog aldrig kommer att publiceras i schacktidskrifterna.

De flesta sansade bedömare i den svenska schackvärlden betraktade nog Åke Hellström på sin höjd som en farlig outsider i sin klass I-grupp. Åke visade dem att han var mer farlig än outsider, dvs farlig för sina motståndare. Han låg länge i toppen och först i näst sista rondon försvann definitivt hans chanser att vinna gruppen. Men en tredjeplats och 100 splitternya rankingpoäng är bra nog. Bravo, Åke!

Hans Åke Cedersund hade en odelad andraplats sen förra året att spela på. Nu satsade han hårt med ett hotellrum i Karlskoga och bara vädermakterna hindrade honom från att dagligen cykla in till Degerfors. Efter en start med några remier kom han igång och det började just se ljusare ut när följande parti spelades:

Anders Callh - H Å Cedersund

Hans Åke och Callh kämpade om andraplatsen. Hade Hans Åke vunnit det här partiet hade han kommit på odelad andra-plats och alltså gått upp i mästar klassen. Och det var ju verkligen nära... 20...Lg7 21.Tac1 b5 22.axb5 axb5 23.Sa3 Sbx d5! 24.Sxd5 Sxd5 = 25.Lf2 25.exd5? Txe3 26.Dxe3 Ld4 Sf4 26.Dd2 Sh3+ 27.Kg2 Sxf2 28.Dxf2 Ta8 29.Sb1 b4 30.Tc2 De6 31.Sd2 Ld4 32.Dg3 Ta3 idé Tea8 33.Sc4 Txb3 34.Dxd6 Tc3 35. Txc3 Lxc3 36.Dxe6 fxe6 37.Tc1 Td8 Ta8!? 38.Kf1 Td4 39.Sb6 c4? här missar Hans Åke första vinstchansen 39...b3! 40.Txc3 b2 41.Tb3 Td1 40.Ke2 e5? och här den andra 40...Td2 41.Ke3 Txb2 → 41.Td1 Remi t.ex. 41...b3 42.Txd4 exd4 43.Sc4 b2 44.Sa3 a5 45.Kd3 Kf7 46.Kc2 Ke6 47.Kb1 Ke5 48.Sc4+ Kf4 49.Sxb2 Lxb2 50.Kb2 Ke3 51.e5 d3 52.e6 =

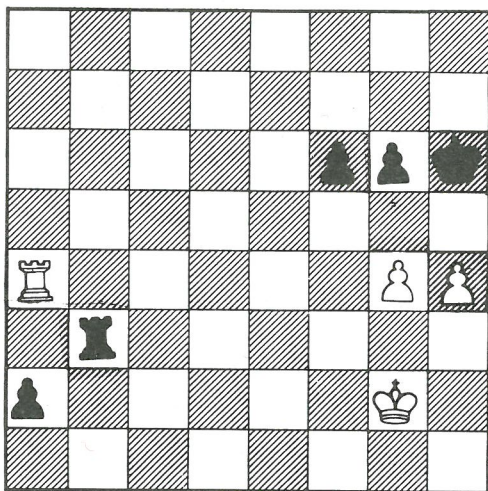
Börje Pettersson får här själv berätta om sina upplevelser från Degerfors:

- Något som kännetecknar en god spelare är att han (hon) då och då blir publicerad. Tillfrågad om jag 'hade nåt' från SM grep jag naturligtvis genast tillfället!

Nedanstående skapelse är inte mycket att erbjuda, men kom gärna hem och rota bland mina partiprotokoll. Ett gott skratt utlovas - emellertid fastnar det ibland i halsen. Efter 5 ronder i klass I hade jag skrapat ihop 2 remier. En mot Sven Carlsson, Västerås (47 SM!) och ytterligare en mot Sven "har'u nå'n öl?" Johansson, Jönköping.

Dags att börja vinna alltså! I rond 6 mötte jag Karl Svensson, Vannerberga. Det blev en hård positionell uppgörelse där jag genom att uppge fianchettolöparen fick en mörbonde.

Efter att vid ett par tillfällen tvingats argumentera såväl med motståndaren som med turneringsledaren (angående en serie dragupprepningar) nåddes efter avbrottet följande ställning:

Karl Svensson - Bärje Pettersson

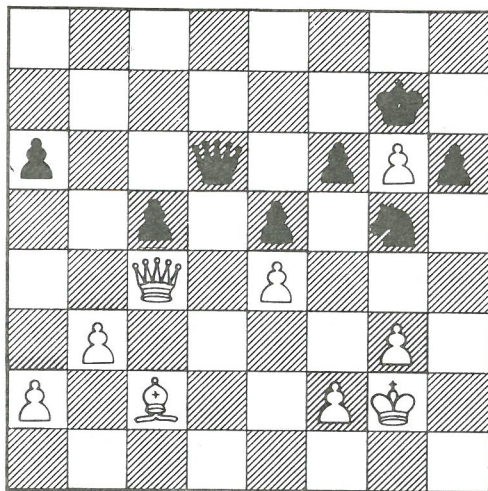
62.- Tb4! 63.g5! förnöjt lutar han sig tillbaka i stolen

63,- Kh5! ej fxg5 64.hxg5+ med remislut 64.Txa2 här upp-

täckte jag Torvald Larsson nervöst trampande 64.- f5!

65.Ta8 Kxh4 66.uppgivet

Som motvikt till Pavels artikel om löparslutspel visas ett partislut från rond 7 där den dåliga löparen faktiskt vinner, med benäget bistånd.

Börje Pettersson - Mats Bergström, Vällingby

41.Dd5! förseglingsdraget. Dambyte duger inte, t.ex. 41...Dxd5

42.exd5 e4 43.g4! och Kxg6 strandar på 44.f4. 41.- De6

Från avbrottsanalysen kan visas följande fria fantasier:

41.- Dc7 42.Ld1 Dc8 (Kxg6?? 43.Dg8+ följt av Lxh5) 43.Le2

Kxg6 44.g4?! Se6 45.Kg3 Sf4? 46.Lxa6! 42.Db7+ Kxg6 43.Ld1

Dd6 44.Lg4 Dd3 tvunge var h5 men efter 45.Le2 har vit klar

fördel p.g.a. svarts svaga bönder 45.Lf5+ Kh5 46.Da8 något

extravagant, Dg7 duger bra 46.- Df3+ Ser hotande ut, det

gäller dock bara att göra rätt kungsdrag. 47.Kg1 Dd1+

48.Kh2 Sf3+ 49.Kg2 und schwarz gibt auf.

Av bara farten vann jag även i 8:e ronden och kvoten var

räddad. Detta strategiska mästerverk tänker jag emellertid

bespara Eder!

Torbjörn Carlsson hade sällan bråttom med att gå och lägga sig på kvällarna men det gjorde ju inget för på dagarna spelade han bra ändå. Inför sista rondan behövde han vinna för att gå upp i mästartklassen men saknade den sista lilla portionen tur som behövs i såna sammanhang och partiet blev bara remi. Torbjörns spel i övrigt under veckan var mycket övertygande och han kommer alldeles säkert igen.

Bernhard Platau och Ove Nilsson gjorde inte mycket väsen av sig i juniorgruppen men det gick bättre sen. Bernhard gjorde liksom Björn Alenfolk en utmärkt klass II-turnering. Dessa båda kom på övre hälften i sina grupper och får väl betraktas som ett par av våra mest lovande juniorer (det finns en del A-lagsspelare som gärna vill räkna in sig själva i den kategorin, av någon anledning). Ove Nilsson har utvecklats snabbt under det senaste halvåret (Limhamnsturneringen?) och spelade nu väldigt imponerande. Här är ett exempel på hans säkra spelstil:

Ove Nilsson - Alf Martens, Ronneby

1.Sf3 Sf6 2.g3 d5 3.Lg2 c5 4.c4 e6 5.0-0 Sc6 6.d3 Le7 7.
e3 0-0 8.b3 Db6 9.Lb2 Td8 10.De2 Sd7 11.Sc3 dxc4 12.
dxc4 Sde5 13.Tfd1 Lf6 14.Sa4 Da5 15.Txd8+ Dxd8 16.Sxc5
Db6 17.Se4 Sxf3+ 18.Exf3 Lxb2 19.Dxb2 f6 20.Td1 Se5 21.Lg2
Sxc4 22.Dd4 Dxd4 23.Txd4 Sb6 24.Sd6 Tb8 25.Sxc8 Txc8 26.
Lxb7 Tc2 27.a4 Tb2 28.a5 Sd5 29.Lxd5 cxd5 30.Txd5 Trb3
31.Td7 a6 32.Ta7 Ta3 33.Txa6 Kf7 34.Ta8 Kg6 35.a6 Kf5
36.a7 Kg4 37.Kg2 g5 38.h3+ Kf5 39.g4+ Kg6 40.Tg8+ Kh6 41.
a8D Txe3 42.Df8 matt

Endast för LASS-meddelanden!

Biel, Schweiz 1978

av Henryk Dolata

Efter två veckor i nöjesmetropolen (en geting) Degerfors kom jag hem till frugan och... (de intresserade kan läsa fortsättningen i "Läsarnas brev" i Fib-aktuellt. Red.anm.). Efter att ha varit hemma i två dagar började det suga i restarmen, så jag ringde SJ och frågade vad en biljett till Biel i Schweiz kostade. "Ska du med bil till Schweiz?" frågade mannen givetvis och trodde att jag drev med honom. Till slut ordnade dock allt upp sig och jag köpte min biljett, enkel.

Resorna brukar kunna bli intressanta. Man ser många intressanta och snygga saker. Bland annat såg jag en mycket snygg norska mitt emot min plats, som jag började charma. Allt började ordna upp sig till det bästa, hon hade tackat ja till en drink, när tåget plötsligt skulle delas och jag blev tvungen att hoppa över i den andra delen. Suck!!

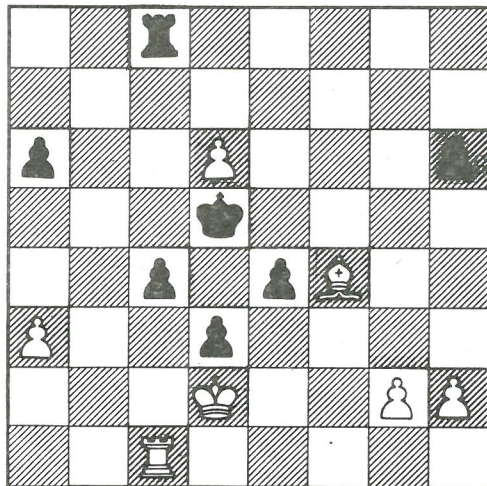
Efter ungefär 24 timmars resa var man äntligen framme. Jag träffade genast Schütz, Fischer-fantast, Jan-Olov Lind, vegetarian, Mats Lindgren, taxiåkare, och ett tiotal andra svenskar. Efter att ha spelat fotboll med dem och ätit middag var det dags för en blixturnering med 12 deltagare. Första pris var en äkta schweizisk klocka. Eftersom jag åkt ner utan klocka på armen, var det roligt att kunna sätta på sig uret!?

I Biel spelades under de två veckor jag var där fyra turneringar, Meisterturnier (med bl.a. storförstaren Sahovic och flera internationella mästare

samt ungefär tio svenskar), Hauptturnier (med flera bra jugoslaver och Lars Blomström och några svenskar till), Allgemeinturnier (med bl. a. en väldigt söt brud och så jag förstås) och en ungdomsturnering.

I min turnering deltog 109 man och jag var rankad delad etta. Mitt mål var att få möta den söta lilla damen (se ofvan). Eftersom "fruntimmer" och schack knappast hör ihop (eller gör det?) så trodde jag att hon högst får remi, så jag tog remi i mitt första parti, men tjejen vann. Suck! I andra rondan var jag därför tvungen att vinna, vilket jag lyckades med, men tjejen förlorade. Suck! I rond 3 spelade jag remi men tjejen fick bara remi, så jag började inse det omöjliga i att få möta henne och dessutom hade jag upptäckt att hon hade sällskap med en kille med högre ranking än mig, och som dessutom såg starkare ut. I rond 4 uppstod följande ställning med mig som vit och Müller-Haude, Västtyskland, som svart (Jaså, han var inte känd, men VT har ju åtskilliga miljoner invånare).

Hur ställningen uppstått? Ja, det kan man fråga sig. Vit spelade 44.g4 Th8 om Tb8 45.h4 Tb2+ 46. Kdl Tf2 47.d7 med vinst för vit, eller 44.- Tf8 45.Lxh6 Tf2+ 46.Kdl Kxd6 47.Txc4 Kd5 48.Ta4 och vit vinner. Svart försöker därför hålla sig passiv. 45.h4 Td8 46.h5 Th8 47.d7! Td8 48.Lxh6 Txd7 49.g5! Vit hade stark tidsnöd men hittade trots (eller tack vare) det rätt drag. 49.- Tb7 50.g6 Tb2+ 51.Ke3 Te2+ På 51...Tg2 analyserade jag från början följande varianter: 52.g7 d2 53.Tdl c3 54.Lg5 Txg5 55.h6 Ke5 56.h7 c2 57.h8D cxd1d 58.g8D+ eller 55.- Kc5 56.Txd2 Tg3+ 57.Ke2 Tg2+ 58.Kdl Txd2+ 59. Kcl Tg2 60.h7 med vinst. Senare visade sig att efter 52.- Ke5 håller svart remi. Men vit har tidigare 52.Lg7! som vinner. 52.Kf4 d2 53.Tdl Ke6 53...c3 54.g7 Tg2 55.Lg5 vinner 54.g7Kf7 55.Tbl Tel 56.Tb7+ Kf6 Här var tidsnöden slut och jag beställde in en kaffe för att stilla nerverna innan jag drog 57.Lg5+ uppgivet. Slutspelet är lärorikt och innehåller mycket mer än de varianter jag tagit fram här.

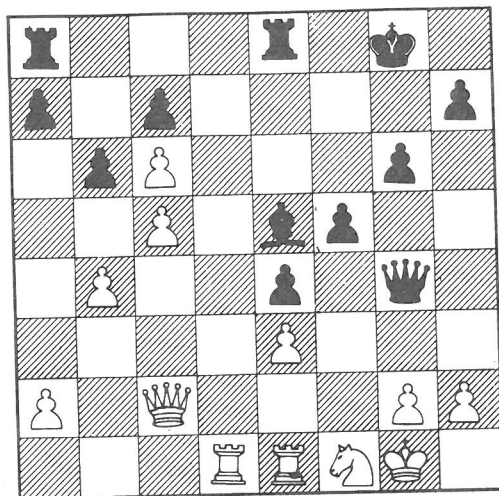
I rond 5 spelade jag svart mot Geier, VT.
1.e4 e6 2.d4 d5 3.Sc3 Lb4 4.e5 b6 5.Dg4 Lf8 6. Sf3 Dd7 7.Lg5 La6 8.0-0-0 c5?! 9,Lxa6 dxc5!? bxc5
 10.Sxd5!/? Lxf1 (exd5 11.Dxd7+ Kxd7 12.Txd5+ Kc7 13.Td8 och vit vinner) 11.Sc7+!/? (11.Sf6+ gxf6! 12.Txd7 Sxd7 13.Txf1 fxg5 är oklart) Dxc7 12. Td8+ Dxd8 13.Lxd8 och vit står bäst, men han hade inte sett Sxd5 9.- Sxa6 10.The1? Vit borde ha försökt dxc5 för att öppna spelet men svart står bättre ändå, tror jag. 10.- c4! 11.Sd2 b5 12.a3?! tacksamt, då det endast underlättar svarts spel,

men svart hotar att spela b4 med goda angrepps-
chanser. 12.- b4 13.axb4 Sxb4 Här tänkte jag på
Steinitz som menade att bönderna skulle stå kvar
på 2:a resp 7:e raden så att man i slutspelet
skulle kunna flytta dem ett eller två steg. Därför
behåller jag mina pjäser på 8:e raden så att jag
i slutspelet kan flytta dem 1,2,3,4 eller 5 steg.
(HD ska nog inte nomineras som ungdomsledare, anm
red) 14.f4 h6 15.Dh3 15.Lh4 g6 16.Df3 h5 17.h3
Tb8 och vits löpare måste flyttas innan g4 kan
spelas 15.- Tb8 16.Sf3 Db7 med hotet Sxc2 och
Dxb2 matt. 17.Td2 17.Sa4 Sa2+ 18.Kb1? Sc3+ 19.Sxc3
Dxb2 matt eller 18.Kd2 Lb4+ 19.Sc3 (c3 Lf8 och svart
hotar Db3) Sxc3 20.bxc3 Lxc3! och svart står bra
17.- Sa2+ 18.Kd1 Dxb2 19.Sxa2 Dxa2 20.c3 Dal+ 21.
Ke2 Dxc3 22.f5 Tb6 23.fxe6 Txe6 24.Tb1 Lb4 25.
Tdb2 a5 26.Ld2 Dd3+ 27.Kf2 Se7 utveckling 28.Lxb4
axb4 29.Txb4 0-0 30.Tb8 Sc6 31.Txf8+ Kxf8 32.Tal
g5? Te8 är säkrare men motståndaren ska väl få
en sportslig chans. 33.Kg1 Dg4 är bättre 33.- Sxd4
34.Sxg5? Tg6 jag hade missat Dxh3! 35.Sxe6+(Sxh3
Txe5 vinner lätt) Dxe6 i min tidsnöd. 35.Dd7
om 35.Dxd3 så cxd3 36.Sh3 Sf3+ 37.Kf1 Sxe5 35.- Txxg5
36.Dd8+ Kg7 37.Df6+ Kh7 38.h3 De3+ 39.Kh1 Dxe5 40.
Dd8 Sf3! 41.gxf3 Dxa1+ 42.uppgivet.

Det betydde att jag hade 4p av 5 och i nästa rond
fick spela vit på bord 4 mot Tepper, VT. Efter vits
26:e drag hade följande ställning uppstått.

se diagram på nästa sida

Svart spelade 26.- bxc5? 27.Td7 cxb4 Tad8 28.Dc4+ Kh8
29.Df7 Dh4 30.Ted1(hotar g3 Dg5,h4 osv) Ld6 31.g3
Dg5 32.h4 Dh6 33.Df6+ och vit vinner torn. Inte heller

30.- Txd7 31.cxd7 ger svart något hopp. 28.Dc4+ Kh8 29.Ted1 Dh4 30.Tf7! hotar Tdd7. Tad8, Ted8, och Te7 vinner alla för vit, vilket lämnas till läsarna som nyttig övning 30.- Ld6 förhindrar visserligen intrång på sjunde raden, men... 31.Txd6!! cxd6 32. Dd4+ Te5 33.Dxd6 Tae8 Tee8 34.Dd4+ och matt 34.c7 med hotet Dxe5 34.- Kg8 35.Td7 hotar återigen Dxe5 35.-Ta5 36.Dd4 Dh6 37Dc4+ Kh8 38.Df7 Tae5 Tf8 39.Td8 39.Df6+ Kg8 40.Dxe5 Txe5 41.c8D+ Df8 42.Td8 Te8 43. Txe8 uppgivet

I rond 7 vann jag på bord 2 efter 8 timmars spel och hade därmed 6p, vilket räckte till delad andra-plats. I nästa rond, den näst sista, spelade jag bort vinsten mot blivande segraren Kuenzer, VT. Partiet slutade remi. I sista ronden avslutade jag med en snabbremi mot tvåan Faber, Holland. Resultat: 1) Kuenzer 8, 2) Faber 7,5 3) Dolata 7p, osv. Första priset var 1250 kr, själv fick jag 750 kr vilket var välkommet.

I mästarturneringen vann Partos, Schweiz, en halv poäng före Christer Bergström, som därmed fick 5000 kr. Christer mötte stormästaren Sahovic i sista rondan och missade damvinst, vilket hade lett till vinst av partiet och turneringen, men Kortjnoj hade missat matt i fyra drag mot Karpov dagen innan, så varför ska inte vi vanliga dödliga också få spela fel. Scütz hamnade på 22 plats men bara 20 man fick pris och Mats Lindgren skrapade ihop 10 remier och en förlust.

Resten av svenskarna fortsatte att tågluffa eller spela schack i Holland. Själv tog jag mitt pick och pack och liftade norrut mot Svedala. Efter att ha kommit en tredjedel av vägen tröttnade jag dock och tog tåget hem.

PS! Åk inte taxi med Mats Lindgren på nätterna!!! DS

Lösning till diagrammet på första sidan:

I ett parti Lundin - Smyslov, Gröningen 1946 spelade svart 1...Sf2+ 2.Kg1 Sh3+ och partiet blev remi. I diagramställningen har svart emellertid vinst med 1...Tf2! varefter vit inte har något bättre än 2.Dxf2 Sxf2+ 3.Kg1 Sh3+ 4.Kh1 Dxe3 5.Tf1 Sxf4 med lätt vinst för svart.

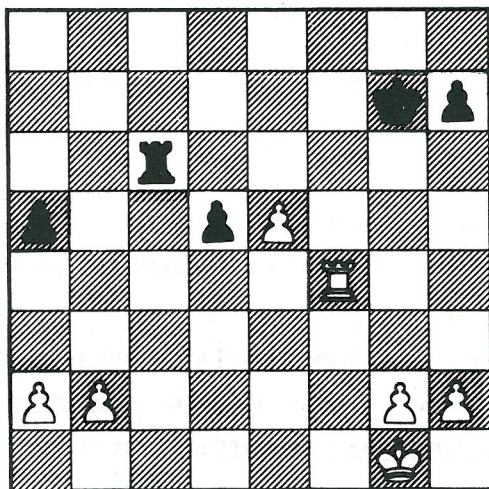
Det fantastiska är att exakt samma ställning uppkom i ett parti Tschigorin - Rubinstein, Lodz 1906, här dock med omvända färger. Tschigorin hittade vinsten som Smyslov missade 40 år senare.

Hur man vinner i tornslutspel av Ingvar Carlsson

I schack vinner man som bekant genom att skaffa sig materiellt övertag på det avgörande frontavsnittet. Förutom att övervinna vissa praktiska svårigheter gäller det således bara att veta var det avgörande slaget kommer att stå. I ställningen nedan gäller det t ex bara att identifiera de båda centrumbönderna som det avgörande frontavsnittet. Vit har naturligtvis en viss fördel i kraft av sina två merbönder och den omständigheten att hans torn redan utestänger svarts kung från fribönderna. Nå hur gick det?

Diagram I DM -78 Peter Rosén - Ingvar Carlsson

1. Kf1, T.
e5, g2
3. Kf3, Tc

31. Ta4? (Släpper in svarts kung i centrum) Tc5 (Kf7 och Tc1+ kom i fråga. Nu kunde vit ha spelat tillbaka tornet till f4 men då hade svart möjligen haft remi efter bondeblock på andra raden.) 32. Kf2(?) Kf7 33. Ke3 Ke6 34. Kd4 Tc2 35. Txa5 Td2+ 36. Kc3 Txc2 37. Ta6+ Kxe5 38. Th6 d4+ 39. Kb3 (39. Kd3 Txb2 40. Th5+ Kf6 ger remi.) Tg7 40. Th4? (Fortfarande var Kc4 och Kc2 bekväma remidrag.) Tc7! (Nu är

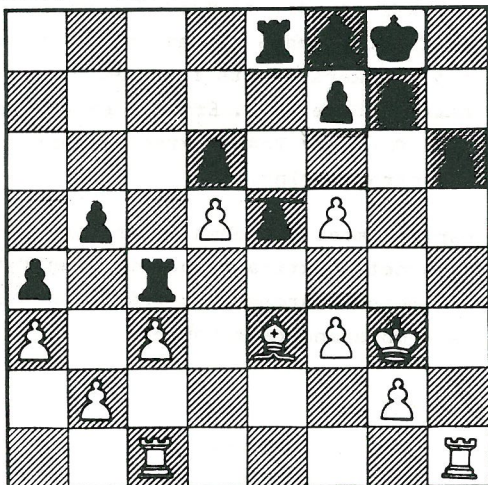
rollerna ombytta jämfört med diagramställningen. Vits kung kan ej komma intill svarts fribonde, medan svarts kung däremot bekvämt understödjer bondens promovering varför vit förr eller senare måste offra tornet för bonden. Detta bör vit göra så sent som möjligt för att svarts kung ska vara deplacerad när vits bönder på damflygeln rycker fram.) 41. Tg4 d3 42. Tg8 Td7 43. Tg1 Kd4 44. Tg4+? (Tempoförlust. Bättre var 44. a4 men efter t ex - Ke3 45. a5 d2 46. Kc4 d1D 47. Txd1 Txd1 48. a6 Ta1 49. Kb5 Ta2 50. b4 Txb2 vinner svarts h-bonde knappt men säkert.) Ke3 45. Tg3+ Kf2 46. Txd3 Txd3+ 47. Kc4 Td2 48. Kc3 Ke3 och svart vann lätt.

Men är då inte diagramställningen vunen för vit när svarts kung är utestängd från fribönderna? Nja, vits kung är ju inte heller med i spelet och efter 31. Kf2 Tc2+ 32. Ke3 Txb2 33. e6 Tb6 verkar svart klara sig. 31. b3 Tc2 32. a4 Te2 verkar också vara oklart. Har läsarna några förslag?

Då svart kunde vinna föregående ställning är det naturligtvis inte förvånande att han också vinner ställningen nedan, som ju t o m är i materiell jämvikt.

Diagram II

Kowalew - Ingvar Carlsson Korrrparti WT/MGT/10 1971-73

Ställningen har uppstått ur Boleslavskij-varianten i sicilianiskt. Svart har med sina två damflygelbönder lyckats stoppa vits tre bönder på denna flygel. På det avgörande frontavsnittet kungsflygeln har svart en rörlig bondemajoritet som p g a Tc4:s dominerande position endast kan hotas av vits torn och inte av kungen. När man dessutom inser att vits d-bonde är betydligt svagare än svartas b-bonde och d-bonde är vinstföringen inte så svår. Det gäller bara att utnyttja sin "merkung" men först byter man naturligtvis bort den dåliga löparen. Alltså:

31. - Le7 32. Th5 Lf6 33. Kf2 Kf8 34. g4 Ke7 35. Te1 Lg5! 36. Lxg5 hg 37. Thh1 (37. Txg5? Th8+. Man bör observera att 35. - Lg5! inte var någon taktisk tillfällighet p g a att vit inte dubblerat på h-linjen. Om vits Te1 i stället hade placerats på h1 så hade nämligen 37. Txg5 Kf6 38. Tgh5 e4! gett svart klar fördel.) Kf6 38. Te4 Tec8 39. Txc4 (Förenklar kanske vinsten för svart. Efter avvaktande vita drag hade svart kunnat spela Tc5 för att framvinga Td1 samt g6, Kxg6 f5 och Kxf5 följt av tornbyte på e4 för att skaffa en fribonde på g-linjen. Denna hade nog också räckt till vinst. Prova själv!) Txc4 40. Te1 g6 41. fg Kxg6 42. Kg3 f5 45. uppgivet. (Om vit spelar avvaktande så skaffar sig svart lätt en garderad fribonde på e- eller f-linjen och erövrar dessutom vits d-bonde med torn eller kung. Efter t ex 43. Th1 f4+ 44. Kf2 e4 45. fe Txe4 faller d-bonden och svartas kung har fritt inträde på damflygeln medan vits får nöja sig med att blockera svartas f-bonde. Inte heller 43. gf Kxf5 ger vit något större hopp. Efter t ex 45. Te2 e4 46. fe Txe4 47. Td2 Ke5 följt av Tc4-c5 vinner svart d-bonden med bibehållen god centralisering.)

Av dessa två partiexempel att döma vågar man kanske dra den slutsatsen att tornets viktigaste uppgift i ett tornslutspel är att utestänga motståndarens kung från händelsernas centrum, och inte att jaga motståndarens bönder.